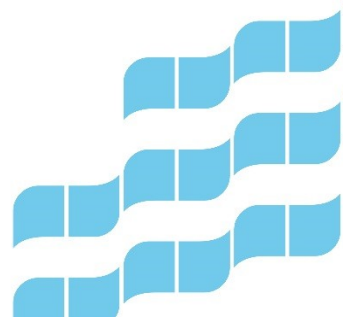

Liite: Elinvoima- ja osaamislautakunta 9.9.2026

Vuoden 2027 talousarvioesityksen yhteydessä käsiteltävä valtuustoaloite

Valtuustoaloite vaikuttavamman pitkäaikaistyöttömien ja nuorten työllistymisen tuen mallin kehittämiseksi Tampereelle – Pilvi Kuitu ym. (TRE:5028/14.00.01/2025)

Valtuustoaloite vaikuttavamman pitkäaikaistyöttömien ja nuorten työllistymisen tuen mallin kehittämiseksi Tampereelle – Pilvi Kuitu ym. (TRE:5028/14.00.01/2025)

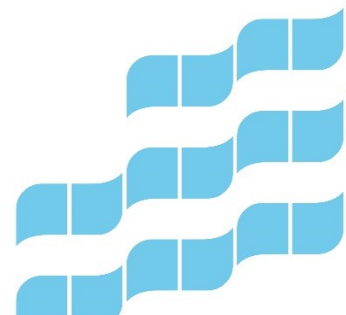
Valtuustoaloitteessa esitetään, että Tampereen kaupunki kehittää palkkatukijärjestelmää täydentävän paikallisen toimintamallin pitkäaikaistyöttömien ja yli vuoden työttömänä olleiden nuorten työllistymisen tukemiseksi. Aloitteen taustalla on pitkäaikaistyöttömyyden merkittävä kasvu, kaupungille aiheutuvat huomattavat työmarkkinatuen kuntaosuuden kustannukset sekä palkkatukijärjestelmän muutokset, joiden arvioidaan heikentäneen palkkatuetun työn mahdollisuuksia toimia aiempaa vastaavalla tavalla väylänä työssäoloehdon kertymiseen ja edelleen avoimille työmarkkinoille. Aloitteessa korostetaan, että järjestöillä, yrityksillä, oppilaitoksilla ja muilla toimijoilla on tärkeä rooli työllistymistä tukevien yksilöllisten polkujen rakentamisessa ja että Tampereelle tarvitaan vaikuttava, paikallisiin olosuhteisiin sopiva kokonaisuus, joka vahvistaa siirtymiä palveluista työhön ja hillitsee työttömyydestä aiheutuvia kustannuksia.

Aloitteessa esitetty tavoite on perusteltu ja ajankohtainen. Pitkittynyt työttömyys heikentää yksilön toimeentuloa, työelämäosallisuutta ja hyvinvointia sekä lisää palvelujen tarvetta. Samalla se kasvattaa kaupungin taloudellista vastuuta erityisesti työttömyysturvan kuntaosuuden kautta. Vaikuttava työllisyyden edistäminen edellyttää tämän vuoksi yksittäisten toimenpiteiden sijaan kokonaisvaltaisia palveluketjuja, joissa asiakasohjaus, osaamisen kehittäminen, valmennuksellinen tuki, työnantajayhteistyö ja jatkopolut avoimille työmarkkinoille muodostavat toisiaan tukevan kokonaisuuden.

Taloudellisesta näkökulmasta ns. välityömarkkinoiden vaikuttavuuden parantaminen on kaupungille tärkeää, koska työttömyyden pitkittyminen kasvattaa työttömyysturvan kuntaosuutta ja lisää samanaikaisesti muiden palvelujen tarvetta. Strategisesti kehittämistyö tukee kaupungin tavoitetta vahvistaa työllisyyttä, osaavan työvoiman saatavuutta ja asukkaiden osallisuutta sekä kohdentaa työllisyyspalvelujen resurssit nykyistä vaikuttavammin niihin asiakasryhmiin, joiden työllistyminen edellyttää monialaista ja vaihteista tukea. Kun välityömarkkinoiden työjaksot kytketään suunnitelmallisesti osaamisen vahvistamiseen, työnantajayhteistyöhön ja avoimille työmarkkinoille siirtymiseen, kaupungin rahoituspanos tukee samalla sekä yksilön työllistymistä että työttömyydestä aiheutuvien kustannusten kasvun hallintaa.

Aloitteessa kuvattuihin tavoitteisiin vastataan Tampereella jo käynnissä olevalla välityömarkkinoiden kehittämistyöllä sekä syksyn aikana käynnistyvällä työllisyyspaketilla, joka osana uusi välityömarkkinamalli on valmisteltu. Välityömarkkinoita kehitetään osana työllisyys- ja kasvupalvelujen kokonaisuutta, ja kehittämisen tavoitteena on vahvistaa erityisesti niiden työnhakijoiden työllistymispolkuja, joiden siirtyminen avoimille työmarkkinoille edellyttää tuettua, vaihteista ja valmennuksellista ratkaisua. Välityömarkkinoita tarkastellaan Tampereella aiempaa vahvemmin tavoitteellisenä ja ajallisesti rajattuna ponnahduslautana kohti avoimia työmarkkinoita, ei pysyvänä rinnakkaisena palvelurakenteena tai erillisinä välityömarkkinoiden avustusten saajina.

Kehittämistyötä on valmisteltu yhteistyössä välityömarkkinatoimijoiden kanssa. Diakonissalaitoksen Coimpact-tiimi on fasilitoinut Tampereella vauhdittamoprosessiin, jossa on tarkasteltu

välityömarkkinoiden nykytilaa, rahoituspohjaa, asiakasohjauksen toimivuutta, toimijoiden rooleja ja vaikuttavuuden edellytyksiä. Prosessin lähtökohtana on ollut yhteiskehittäminen paikallisen toimijaverkoston kanssa sekä tulos- ja vaikuttavuusperusteisen toimintamallin rakentaminen. Työskentelyssä on tunnistettu tarve nykyistä selkeämmälle asiakassegmentoinnille, kysyntälähtöiselle asiakasohjaukselle, valmennuksellisen tuen vahvistamiselle sekä sille, että välityömarkkinoilla tehtävä työ vastaa mahdollisimman hyvin avoimien työmarkkinoiden osaamis- ja työelämävaatimuksia.

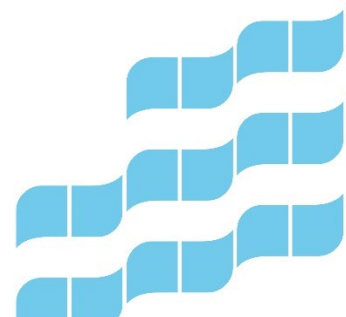
Kehittämisprosessin pohjalta on valmisteltu vaikuttavuusperusteista välityömarkkinoiden työllistämisavustusmallia. Avustuksen tarkoituksena on tukea yli 400 päivää työttömyysturvaa saaneiden työnhakijoiden palkkauskustannuksia ja työsuhteeseen kytkeytyvää valmennusta siten, että työjakso johtaa nykyistä todennäköisemmin jatkosijoittumiseen avoimille työmarkkinoille. Avustusta kohdennetaan voittoa tavoittelemattomille yhdistyksille ja yhteisöille, jotka kykenevät tarjoamaan työelämää vastaavia tehtäviä, yksilöllistä tukea ja suunnitelmallisia jatkopolkuja. Valmistelussa korostuu toimijoiden tiivis yhteistyö kaupungin työllisyys- ja kasvupalvelujen kanssa, kaupungin vastuulla oleva asiakasohjaus, toimijoiden raportointivelvoite sekä tulosten ja vaikuttavuuden seuranta.

Avustusmallin uudistamisessa on olennaista, että tuki ei ainoastaan korvaa ja täydennä aiempia rahoitusratkaisuja, vaan ohjaa toimintaa vaikuttavampaan suuntaan. Tämän vuoksi avustuksen ehtoja ja arviointia kehitetään siten, että toimijoilta edellytetään kokonaisvaltaista valmennuksellista tukea, perehdytystä, osaamisen tunnistamista, työnhaun tukea, mahdollisuutta opinnollistamiseen sekä jatkopolun rakentamista jo työsuhteen aikana. Mallin tavoitteena on luoda kannusteita myös lyhytaikaisten avoimien työmarkkinoiden työsuhteiden vastaanottamiseen ja tukea työnantajia pitkäaikaistyöttömien rekrytoinnissa matalamman kynnyksen ratkaisulla.

Välityömarkkinoiden vaikuttavuuden kehittämistä vahvistaa lisäksi Tampereen työllisyyspalvelujen ja välityömarkkinatoimijoiden yhteisvalmistelussa oleva ESR+ -hankehakemus. Hankkeen tavoitteena on kehittää välityömarkkinoiden toimintamalleja, asiakasprosesseja, valmennusta, osaamisen tunnistamista ja siirtymiä avoimille työmarkkinoille. Valmistelussa on painotettu yhteistä asiakasprosessia, valmennuksen ja siirtymien yhdenmukaistamista, yritys- ja työnantajayhteistyön vahvistamista sekä opinnollistamisen ja osaamisen näkyväksi tekemisen malleja. Hankkeen tuloksena tavoitellaan pysyviä ja laajasti hyödynnettäviä toimintamalleja, jotka vahvistavat toimijoiden osaamista, parantavat palvelujen laatua, yhdenvertaisuutta ja vaikuttavuuden seurantaa sekä vahvistavat välityömarkkinatoimijoiden keskinäistä yhteistyötä.

Aloitteen esittämä ajatus uudesta Tampereen mallista on sisällöllisesti yhteneväinen tämän käynnissä olevan kehittämistyön kanssa. Työllisyys- ja kasvupalvelut katsoo, että pitkäaikaistyöttömien ja nuorten työllistymisen tukemista tulee kehittää aloitteessa kuvatulla tavalla monitoimijaisesti, asiakaslähtöisesti ja vaikuttavuusperusteisesti. Kaupunki jatkaa välityömarkkinoiden kehittämistä yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa ja hyödyntää valmistelussa Coimpact-prosessin tuotoksia, uutta välityömarkkinoiden työllistämisavustusta sekä ESR+ -hankehakemuksen yhteydessä tehtyä laajaa yhteistyötä. Aloitteen tavoitteet otetaan huomioon näissä valmistelukokonaisuuksissa, ja niiden etenemisestä raportoidaan osana työllisyys- ja kasvupalvelujen normaalia toiminnan, talouden ja vaikuttavuuden seurantaa.

Aloite ei anna aihetta muihin kuin lausunnossa esitettyihin toimenpiteisiin.

Vaikuttavamman pitkäaikaistyöttömien ja nuorten työllistymisen tuen mallin keittäminen Tampereelle

Taustaa

Pitkäaikaistyöttömien määrä Tampereella on kaksinkertaistunut kahden vuoden aikana. Tällä hetkellä yli vuoden työttömänä olleita on yli 7 000. Tampereen kaupunki maksaa noin 48 miljoonaa euroa vuodessa pitkäaikaistyöttömien työttömyysturvaan liittyviä kustannuksia (nk. sakkomaksut). Kaupungin maksuosuus kasvaa aina työttömyysjakson pidentyessä. Palkkatukijärjestelmän tarkoituksena on ollut tukea vaikeasti työllistettävien ja pitkäaikaistyöttömien työllistymistä. Järjestöillä on osaamista heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistymisen tukemisessa ja merkittävä rooli palkkatukityön tarjoajana. Vuoden 2025 alusta palkkatukijärjestelmän ehtoja on heikennetty sekä kaupungin, järjestöjen että työntekijän näkökulmasta. Palkkatukijaksot eivät enää kerrytä työntekijöiden työssäoloahtoon vaadittavia päiviä eikä katkaise kaupungin maksuvelvoitetta kasvattavaa päiväkertymää. Järjestöille palkkatukityöllistäminen on aiempaa kalliimpaa. Lahden kaupunki on parhaillaan pilotoimassa palkkatukijärjestelmän rinnalle järjestöjen kanssa kehitettyä nk. välityömarkkinoiden avustusmallia, jolla voittoa tavoittelemattomat järjestöt ja yhdistykset ja yhteisöt pysyvät tarjoamaan haastavassa työmarkkina-asemassa oleville työtä, ja tukea työllistymistä jatkossa. Jakson toteutetaan "normaalina" palkkatyönä, jolloin palkkatuen ehtojen heikennysten vaikutukset voidaan ohittaa.

Aloite

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että **kaupunki kehittää palkkatukijärjestelmän rinnalle Tampereen mallin pitkäaikaistyöttömien ja työtä vailla olevien nuorten työnhakijoiden työllistymisen tueksi**. Malli kehitetään yhdessä kulttuuri-, liikunta- ja sote-järjestöjen sekä elinkeinoelämän toimijoiden kanssa. Kehittämistyössä huomioidaan Lahden pilotista saadut kokemukset. Mallia toteutetaan tiiviissä yhteistyössä kaupungin ja pirkanmaalaisten järjestöjen kesken. Toimijat kehittävät yhdessä jatkotyöllistymisen polkuja sekä seuraavat ja raportoivat säännöllisesti mallin vaikutuksista pitkäaikaistyöttömyyden kehitykseen.

Perustelut

Pitkäaikaistyöttömyys aiheuttaa merkittäviä taloudellisia ja sosiaalisia kustannuksia niin yksilöille kuin kaupungille. Varhainen ja tehokas tuki työllistymiseen ehkäisee syrjäytymistä, parantaa hyvinvointia ja vahvistaa koko kaupungin elinvoimaa. Työllisyyspalveluiden tukitoimien vaikuttava kohdentaminen, pitkäaikaistyöttömien ja nuorten toimijuuden tukeminen, työmahdollisuuksien suunnitelmallinen lisääminen ja työelämävalmiuksien vahvistaminen ovat keskeisiä keinoja tilanteen parantumiseen. Kehitettävällä Tampereen mallilla voidaan vastata nopeasti kasvaneeseen pitkäaikaistyöttömyyteen, palkkatukiehtojen heikennyksiin ja niistä seuraaviin kerrannaishaasteisiin ja kasvaviin kustannuksiin.

22.9.

Allekirjoitukset: Tampereella 25.8.2025

 , Pilvi Kuitu

 KALLE KALLIO

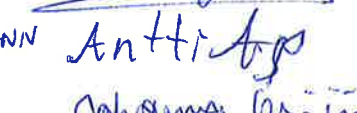
 HANNA-MARIA GRANN

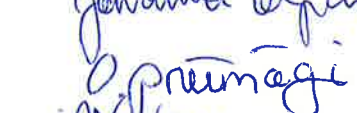
 Jutta Sangervo (vihr)

 Petri Siuro

 Sanna Kuoripalo

 Tula Järvinen

 Mira Hirvonen

 Antti Aho

 Ulla Kampman

 Johanna Kirjavainen

 Oliver Priimägi

 Nina Lindberg

Aino Halinen

Aino Halinen

Laura Korhonen
Lauri Lindén

MILKA HANHOLA

MITJA TAPIO

Minna Minkinen

Mikko A. Hosen

Johanne Louhekorpi

KIRSII KINNUNEN

Sofia Julin

Erika Skén

ANNA MOILANEN

Mirja Salmijärvi

Laura Vänö

IIA-ELIZABETH Suoni

MIISA KARIJÄÄNEN

Perttu Jussila

Vilho Järvinen

Jaakko Mustakallio

Leena Kostiaina

Tommi Eulä

Ida Leino